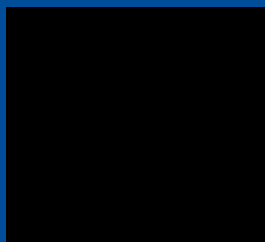
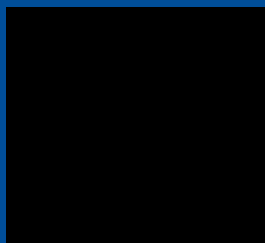
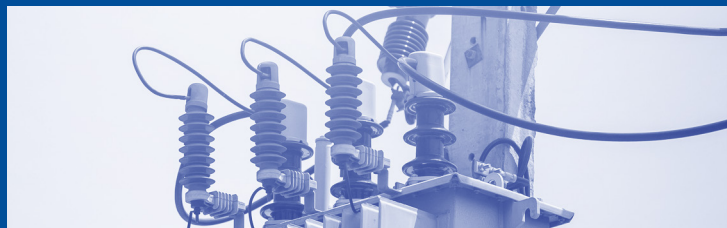

Elektryfikacja po polsku

Jak wykorzystać unijny Plan do skutecznej transformacji krajowej gospodarki?

Halina Jagielska

Warszawa 2026

© Fundacja Instytut Reform, 2026

Powielanie dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Autorzy

Halina Jagielska

Współpraca

Aleksander Śniegocki

Redakcja

Bartosz Brzyski

Opracowanie graficzne

Sylwia Niedaszkowska

Data publikacji

Wrzesień 2026

Rekomendowane cytowanie

Jagielska, H. (2026), *Elektryfikacja po polsku. Jak wykorzystać unijny Plan do skutecznej transformacji krajowej gospodarki?*, Warszawa, Polska: Instytut Reform.

Źródło fotografii na okładce: panumas nikomkai / iStock

Instytut Reform

office@ireform.eu | ul. Puławska 26/1, 02-512 Warszawa | www.ireform.eu

REFORM

Instytut Reform to niezależny think tank, którego celem jest ciągłe doskonalenie polityk publicznych w Polsce, Europie i na świecie.

Jednym z kluczowych obszarów działania Instytutu jest wsparcie transformacji energetycznej oraz ochrony klimatu.

Spis treści

Streszczenie	4
1. Wprowadzenie.....	5
2. Elastyczne i wydolne sieci jako warunek efektywnej elektryfikacji	7
3. Elektryfikacja dostępna finansowo – zmniejszenie kosztów wejścia.....	9
4. Tańsza energia, sprawniejsze sieci? Rozporządzenie w sprawie przyszłości rachunków za energię elektryczną.....	11
5. Podsumowanie: ocena unijnych propozycji z perspektywy Polski i kolejne kroki	13

Streszczenie

Elektryfikacja staje się jednym z kluczowych kierunków transformacji europejskiej gospodarki. W przedstawionym w lipcu 2026 r. *Electrification Action Plan* Komisja Europejska proponuje zwiększenie udziału energii elektrycznej w końcowym zużyciu energii w UE do 46% w 2040 r. Osiągnięcie tego poziomu wymagałoby około dziewięciokrotnego przyspieszenia tempa elektryfikacji względem średniego tempa obserwowanego od 1990 r. Komisja wskazuje przy tym, że elektryfikacja może ograniczyć wydatki UE na import paliw kopalnych nawet o 260 mld euro rocznie do 2040 r. i obniżyć koszty wytwarzania energii elektrycznej o około 20%. Z perspektywy Polski propozycje te stanowią przede wszystkim uporządkowanie kierunku transformacji – wiele z nich nie jest dla naszego kraju nowością, ale trafnie wskazuje obszary, które będą decydować o powodzeniu elektryfikacji w kolejnych latach.

Do najważniejszych z nich należą:

- **rozbudowa i finansowanie sieci elektroenergetycznych** – opłaty sieciowe już dziś stanowią 24–29% rachunku gospodarstwa domowego w UE i będą rosły wraz z inwestycjami;
- **wysokie koszty początkowe elektryfikacji** – dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw kluczowe będą nowe modele finansowania (leasing socjalny, *Energy-as-a-Service*) oraz wykorzystanie przychodów z ETS2;
- **reforma opłat i taryf sieciowych** – w polskich warunkach pole do zmiany relacji podatkowej gaz–prąd jest ograniczone, ale można wykorzystać przychody z ETS2 oraz zreformować metodologię wyceny kosztu kapitału i aktywów sieciowych (WACC, WRA);
- **potencjał przemysłowy elektryfikacji** – rosnący popyt na pompy ciepła, magazyny energii i pojazdy elektryczne to szansa dla rozwoju krajowego sektora *cleantech*.

Dla Polski kluczowe będzie teraz przełożenie tych kierunków na konkretne krajowe działania. W najbliższych miesiącach Polska powinna przede wszystkim:

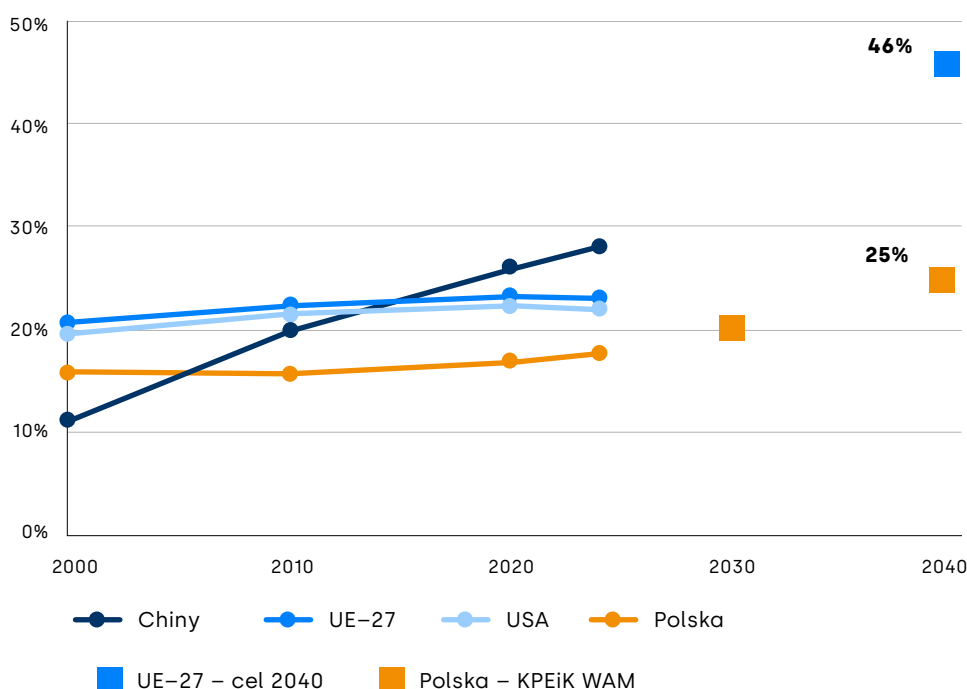
- **przygotować postulaty dotyczące wsparcia elektryfikacji i celów w tym zakresie w kontekście nadchodzących „ram prawnych dla energii odnawialnej po 2030 r.”**, tak aby odzwierciedlały polskie potrzeby i pozwalały wykorzystać potencjał elektryfikacji polskiej gospodarki;
- **przeanalizować i zreformować system opłat sieciowych i taryf**, tak aby wspierał inwestycje, elastyczność strony poborowej i rozwój elektryfikacji bez nadmiernego wzrostu rachunków, oraz wykorzystać dostępne środki publiczne, w tym przychody z ETS2;
- **przygotować krajową mapę drogową elektryfikacji**, która skoordynuje działania w transporcie, budynkach, przemyśle i energetyce oraz wskaże źródła finansowania;
- **stworzyć warunki dla rozwoju rynku technologii elektryfikacyjnych**, w tym nowych modeli finansowania, lokalnych sygnałów dla inwestorów i sektora *cleantech*.

Sprawne przełożenie unijnego kierunku na krajowe działania pozwoli Polsce nie tylko przygotować się do nadchodzących zmian, ale także wykorzystać elektryfikację do obniżenia kosztów energii, zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego i budowy przewagi konkurencyjnej polskiej gospodarki.

1. Wprowadzenie

Mimo postępu transformacji energetycznej poziom elektryfikacji gospodarki w Unii Europejskiej od ponad dekady pozostaje praktycznie niezmieniony i wynosi ok. 23% końcowego zużycia energii¹ (dla porównania, według danych Międzynarodowej Agencji Energii (MAE/IEA) w 2024 r. udział energii elektrycznej w końcowym zużyciu energii w Chinach wynosił 28%)². W Polsce poziom ten jest jeszcze niższy – według danych MAE energia elektryczna odpowiada za ok. 20% końcowego zużycia energii w kraju³.

Wykres 1. Udział energii elektrycznej w końcowym zużyciu energii – wybrane regiony

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Międzynarodowej Agencji Energii⁴ oraz Eurostatu⁵.

Zaprezentowany w lipcu 2026 r. przez Komisję Europejską pakiet proponowanych reform, obejmujący dokument *Electrification Action Plan (EAP)*, wprowadza orientacyjny cel zwiększenia udziału energii elektrycznej w końcowym zużyciu energii w UE do 46% w 2040 r. Cel ma charakter ogólnounijny – poziom ambicji ma jeszcze zostać poddany ocenie skutków, a jego przełożenie na poziom krajowy i sposób monitorowania postępów zostaną określone w ramach rewizji Rozporządzenia

¹ Komisja Europejska (2026), *Electrification Action Plan*, eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52026DC0595.

² Międzynarodowa Agencja Energii (IEA, 2025), *Electricity 2025*.

³ Międzynarodowa Agencja Energii (IEA, 2026), *Share of electricity in total final energy consumption and weighted average electricity/gas price ratio by country, 2025*.

⁴ Międzynarodowa Agencja Energii (IEA, 2021), *Share of electricity in total final consumption in selected countries and regions, 2000–2020*; IEA (2026), *World Energy Balances*; IEA (2025), *Electricity 2025*.

⁵ Eurostat (2026), *Energy in Europe – 2026 edition*.

w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu⁶, której propozycję Komisja ma przedstawić w IV kwartale 2026 r. Osiągnięcie proponowanego przez Komisję celu wymagałoby około dziewięciokrotnego przyspieszenia tempa elektryfikacji UE w porównaniu ze średnim tempem obserwowanym od 1990 r.⁷

Komisja argumentuje, że elektryfikacja jest niezbędna, aby zmniejszyć zależność UE od importowanych paliw kopalnych i zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne. Niedawne kryzysy geopolityczne pokazały, że uzależnienie od importu ropy i gazu przekłada się na wyższe i niestabilne koszty energii. W związku z tym elektryfikacja ma poprawić konkurencyjność europejskiej gospodarki – Komisja szacuje, że może ograniczyć wydatki na import paliw kopalnych nawet o 260 mld EUR rocznie do 2040 r. oraz obniżyć koszty wytwarzania energii elektrycznej o ok. 20%⁸. Przyspieszenie elektryfikacji ma również zwiększyć popyt na czyste technologie, takie jak pompy ciepła, pojazdy elektryczne czy magazyny energii, tworząc większy rynek dla europejskich producentów i wzmacniając opłacalność inwestycji w ich produkcję.

Punkty wyjścia i bariery dla elektryfikacji różnią się jednak pomiędzy państwami członkowskimi. Dlatego w niniejszym opracowaniu przedstawiamy kluczowe z polskiej perspektywy propozycje Komisji Europejskiej.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 (2018), w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1999>.

⁷ Eurostat.

⁸ Komisja Europejska (2026), *Electrification Action Plan*, s. 1.

2. Elastyczne i wydolne sieci jako warunek efektywnej elektryfikacji

W *Electrification Action Plan* Komisja Europejska wskazuje, że **dalsza integracja OZE wymaga usunięcia barier związanych z planowaniem sieci, sygnałami lokalizacyjnymi, magazynowaniem energii i elastycznością systemu**. Wyzwania te są dobrze widoczne również w Polsce, gdzie rosnąca liczba odmów przyłączenia oraz coraz częstsze redukcje generacji OZE pokazują ograniczenia obecnego modelu rozwoju systemu elektroenergetycznego. W 2025 r. operatorzy odmówili wydania warunków przyłączenia dla projektów o łącznej mocy 107 GW⁹, a w ramach nie-rynkowego redysponowania zredukowano ok. 1,4 TWh energii z OZE – najwięcej w historii. Według analiz opartych na danych Polskich Sieci Elektroenergetycznych (PSE), ok. 98% tych redukcji wynikało z niewystarczającej elastyczności systemu¹⁰.

Komisja odpowiada na te wyzwania, proponując działania mające zwiększyć elastyczność systemu elektroenergetycznego i ułatwić integrację odnawialnych źródeł energii. Zapowiada **opracowanie nowego kodeksu sieciowego oraz rewizję obowiązujących kodeksów dotyczących wymagań dla jednostek wytwórczych** (*Requirements for Generators – RfG*) i przyłączania odbiorców (*Demand Connection Code – DCC*), tak aby ułatwić integrację magazynów energii, usług DSR, pomp ciepła i pojazdów elektrycznych z systemem elektroenergetycznym. Wyznacza też **ambitny cel zwiększenia mocy magazynów energii w UE z ok. 55 GW obecnie do 200 GW w 2030 r.**, zapowiadając działania wspierające rozwój zarówno krótkoterminowych, jak i długoterminowych technologii magazynowania. Wpisuje się to w cele zawartego w czerwcu 2026 r. [Trójstronnego porozumienia w sprawie magazynowania energii](#), które zakłada przyspieszenie wdrażania projektów magazynowych we współpracy z państwami członkowskimi i sektorem prywatnym.

W celu lepszego planowania inwestycji Komisja stworzy narzędzie *GeoDep*, które będzie dostarczać informacji o lokalnych uwarunkowaniach inwestycyjnych, takich jak dostępność infrastruktury, bliskość źródeł wytwórczych czy relacje cen energii elektrycznej i gazu. Uzupełnieniem tych działań będzie utworzenie szczegółowej bazy danych dotyczącej aukcji OZE i mechanizmów wsparcia elastyczności, która ma pomóc państwom członkowskim w projektowaniu bardziej efektywnych systemów wsparcia.

Plan zakłada również rozwój technologii *vehicle-to-grid* (V2G) – do końca 2027 r. mają zostać określone wymagania techniczne, dzięki którym wszystkie nowe pojazdy elektryczne wprowadzane na rynek od 2030 r. będą umożliwiały

⁹ Urząd Regulacji Energetyki, [Akcelerator, Cyfrowy Bliźniak, aukcja dla morskiej energetyki wiatrowej i pierwsze decyzje tworzące rynek wodoru – Sprawozdanie z działalności Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w 2025 r. już dostępne](#), 6 maja 2026. Należy jednak pamiętać, że wartości te obejmują wszystkie odrzucone wnioski (w tym wielokrotne zgłoszenia tych samych projektów), a więc mogą nie odpowiadać rzeczywistej mocy instalacji, które ostatecznie nie zostały przyłączone.

¹⁰ Wójcik, J. (2026), [2025_wrapped. Błyszczący przegląd najciekawszych danych z zakresu elektroenergetyki z 2025 r.](#), Forum Energii, Warszawa.

dwukierunkowe ładowanie. Rozwiązanie to jest istotne nie tylko dla wykorzystania samochodów elektrycznych jako źródła elastyczności, ale także dla ograniczenia kosztów integracji rosnącego zużycia energii w transporcie – V2G może pomóc zmniejszać zapotrzebowanie na moce szczytowe¹¹. Jeśli rozwój rynku EV pozostanie zbyt wolny, transport może stać się najsłabszym ogniwem elektryfikacji i jednocześnie ograniczyć skalę korzyści, jakie V2G może przynieść systemowi.

Schemat 1. Rozwiązania proponowane przez Komisję Europejską w zakresie zwiększenia elastyczności systemu elektroenergetycznego

Bariera	Niewystarczająca elastyczność systemu elektroenergetycznego i ograniczenia infrastruktury sieciowej w integracji rosnącej ilości energii z OZE.
Proponowane rozwiązania	▪ Rozwój magazynów energii – zwiększenie mocy magazynów w UE do 200 GW w 2030 r. ▪ Zwiększenie elastyczności systemu – DSR, integracja pomp ciepła i EV oraz nowe/zmienione kodeksy sieciowe. ▪ Vehicle-to-grid (V2G) – dwukierunkowe ładowanie samochodów elektrycznych jako źródło elastyczności i sposób na ograniczanie mocy szczytowej.

¹¹ Janik, K., Niewiata-Rej, M. (2026), *Vehicle to everything. Pojazdy elektryczne na drodze do zwiększania elastyczności systemu*, Instytut Reform, Warszawa.

3. Elektryfikacja dostępna finansowo – zmniejszenie kosztów wejścia

Kolejną barierą trafnie zidentyfikowaną przez Komisję w Electrification Action Plan są wysokie koszty początkowe związane z elektryfikacją. Choć w dłuższym okresie elektryfikacja może pozwolić uzyskać niższe koszty eksploatacji, konieczność poniesienia wysokich nakładów inwestycyjnych pozostaje istotną przeszkodą zarówno dla gospodarstw domowych, jak i przedsiębiorstw. Komisja zauważa, że wiele instrumentów wspierających elektryfikację jest już dostępnych w niektórych państwach członkowskich, jednak ich wykorzystanie powinno zostać wzmocnione i lepiej ukierunkowane na ograniczanie kosztów wejścia. Jednocześnie proponuje rozwój nowych modeli finansowania.

W przypadku gospodarstw domowych jednym z proponowanych przez Komisję rozwiązań ma być leasing socjalny, czyli mechanizm, który ma ograniczyć barierę wysokiego kosztu początkowego poprzez umożliwienie korzystania z pojazdów elektrycznych, pomp ciepła czy innych technologii w zamian za przystępną, przewidywalną miesięczną opłatę. Tego typu rozwiązania znalazły już zastosowanie między innymi we Francji w odniesieniu do samochodów elektrycznych. Rząd francuski zapowiedział również rozszerzenie tego modelu na pompy ciepła w ramach krajowej strategii elektryfikacji. Od momentu uruchomienia programu wsparcia dotyczącego samochodów elektrycznych skorzystało z niego już ponad 100 tys. gospodarstw domowych, co skłoniło rząd do jego kontynuacji i rozszerzenia. Electrification Action Plan zawiera postulat wykorzystania tego modelu w państwach członkowskich – Komisja zamierza monitorować jego wdrażanie i wspierać kraje w kierowaniu unijnych środków, m.in. ze Społecznego Funduszu Klimatycznego, na programy leasingu socjalnego, a także zachęca do zapewnienia ich długoterminowego krajowego finansowania.

Z kolei dla przedsiębiorstw Komisja promuje **rozwój modeli Energy-as-a-Service (EaaS)**, w których inwestycja jest finansowana przez zewnętrznego dostawcę, a odbiorca płaci za świadczoną usługę energetyczną zamiast ponosić pełny koszt inwestycji na początku projektu. Model EaaS funkcjonuje już od kilku lat na polskim rynku, pozwalając rozłożyć w czasie koszty elektryfikacji dla odbiorcy oraz zapewniając wytwórcy większą pewność długoterminowego finansowania. Warto nie tylko wspierać jego upowszechnienie, ale również stworzyć dla niego jasne ramy prawne i podatkowe, które zwiększą przewidywalność rynku i pozwolą wykorzystać EaaS jako narzędzie przyspieszające elektryfikację. Równolegle EAP zakłada **szersze wykorzystanie długoterminowych kontraktów (PPA i CfD), instrumentów gwa-**

rancyjnych oraz finansowania oferowanego przez unijne instytucje finansowe, tak aby ograniczyć ryzyko inwestycji i ułatwić przedsiębiorstwom podejmowanie decyzji o elektryfikacji.

Schemat 2. Rozwiązania proponowane przez Komisję Europejską w zakresie zmniejszenia kosztów początkowych elektryfikacji

Bariera	Wysokie koszty początkowe elektryfikacji (wysoki koszt wejścia) – szczególnie dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.
Proponowane rozwiązania	▪ Leasing socjalny – rozłożenie kosztu technologii na przystępne, przewidywalne miesięczne opłaty. ▪ Energy-as-a-Service (EaaS) – finansowanie inwestycji przez zewnętrznego dostawcę zamiast ponoszenia całego kosztu na początku. ▪ PPA, CfD i instrumenty gwarancyjne – długoterminowe kontrakty i gwarancje ograniczające ryzyko inwestycji.

4. Tańsza energia, sprawniejsze sieci? Rozporządzenie w sprawie przyszłości rachunków za energię elektryczną

Oplaty sieciowe stanowią dziś istotną część kosztów energii elektrycznej w całej UE – według Komisji w ostatnich latach odpowiadały średnio za 24–29% rachunku gospodarstw domowych¹². Jednocześnie wraz ze spadkiem kosztu samej energii i rosnącymi potrzebami inwestycyjnymi koszty sieciowe będą zyskiwać na znaczeniu. W Polsce presja ta jest już widoczna: w 2025 r. średnia cena energii dla gospodarstw domowych wraz z dystrybucją wyniosła 0,92 zł/kWh¹³, czyli o ponad 11% więcej niż rok wcześniej, a na 2026 r. URE zatwierdził średni wzrost stawek dystrybucyjnych o 9,36%, uzasadniając go m.in. koniecznością rozbudowy i modernizacji sieci¹⁴.

Komisja proponuje więc zmianę zasad kształtowania kosztów systemu, wskazując kilka sposobów ograniczania kosztów elektryfikacji i finansowania niezbędnych inwestycji.

Po pierwsze, **odwrócenie bodźców podatkowych faworyzujących gaz względem energii elektrycznej** – minimalny poziom opodatkowania energii elektrycznej miałby być niższy niż gazu, co może wspierać elektryfikację, choć jednocześnie oznacza mniejsze wpływy z podatków od energii. W polskich warunkach przestrzeń do takiego dostosowania jest jednak ograniczona. Nie dysponujemy prostym „zapasem podatkowym”, który można wykorzystać do obniżenia obciążeń energii elektrycznej względem gazu. Według wyliczeń Instytutu Reform w 2025 r. rzeczywiste podatki i opłaty inne niż VAT stanowiły ok. 8,4% rachunku gospodarstwa domowego za energię elektryczną, podczas gdy VAT odpowiadał za kolejne 18,7%¹⁵. Sama akcyza, będąca podatkiem nakładanym na wyroby energetyczne, daje bardzo niewielkie pole do zmiany relacji kosztowej między prądem a gazem: jej stawka wynosi obecnie 5 zł/MWh dla energii elektrycznej (czyli 0,5 gr/kWh) oraz 1,38 zł/GJ dla gazu opałowego (czyli ok. 0,5 gr/kWh)¹⁶. Pewną przestrzeń może stworzyć wykorzystanie krajowych przychodów z ETS2, m.in. do czasowego obniżenia VAT na energię elektryczną, dzięki czemu część środków mogłaby jednocześnie wspierać elektryfikację i ograniczać jej koszty dla odbiorców¹⁷.

Po drugie, **bezpośrednie wsparcie fiskalne kosztów elektryfikacji**, np. poprzez czasowe obniżenie kosztów energii dzięki środkom publicznym. Równocześnie Komisja proponuje możliwość wykorzystania środków z budżetów krajowych do finansowania rozwoju sieci i ograniczania kosztów ponoszonych przez ich użytkowników, stawiając warunki takiego wsparcia: powinno ono być niedyskryminacyjne, zgodne z zasadą odzwierciedlania kosztów i nie może osłabiać bodźców do efektywnego rozwoju sieci ani elastycznego korzystania z niej. Finansowanie ma mieć charakter tymczasowy i dotyczyć przede wszystkim dodatkowych kosztów związanych z przyspieszeniem elektryfikacji i dekarbonizacji.

¹² Komisja Europejska (2026), *Electrification Action Plan*, eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52026DC0595.

¹³ Urząd Regulacji Energetyki (2026), *Informacja Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki nr 15/2026 w sprawie średniej ceny energii elektrycznej dla odbiorcy w gospodarstwie domowym, uwzględniającej opłatę za świadczenie usługi dystrybucji energii elektrycznej, obliczonej na podstawie cen zawartych w umowach kompleksowych w roku 2025*.

¹⁴ Urząd Regulacji Energetyki, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zatwierdził taryfy na sprzedaż i dystrybucję energii elektrycznej na 2026 r., 17 grudnia 2025.

¹⁵ Janik, K. (2026), *Poland's electricity taxes are lower than those reported by Eurostat. Why is that?*, Instytut Reform, Warszawa. Eurostat raportuje, że w Polsce podatki i opłaty stanowią 42,9% rachunku gospodarstwa domowego za energię elektryczną, podczas gdy analiza rzeczywistej taryfy G11 przeprowadzona przez Instytut Reform wskazuje na 27,1% – w tym 18,7% VAT i ok. 8,4% pozostałych podatków i opłat. Rozbieżność wynika przede wszystkim z ujmowania przez Polskę kosztów uprawnień do emisji EU ETS w kategorii „environmental taxes” Eurostatu, choć nie są one podatkiem, lecz elementem ceny energii.

¹⁶ Ministerstwo Finansów (2025), *Stawki podatkowe*, 15 grudnia 2025.

¹⁷ Madej, D., Stefańczyk, A., Śniegocki, A. i Wojtyło, M. (2026), *Sprawiedliwa i ambitna modernizacja Polski. Jak efektywnie wydać miliardy z ETS2?*, Instytut Reform, Warszawa.

Po trzecie, odpowiednie **kształtowanie taryf sieciowych**. Komisja zaleca, aby państwa członkowskie zapewniły większą przejrzystość metodologii taryf oraz wprowadziły obowiązek publicznych konsultacji przed ich zatwierdzeniem. To istotna zmiana z perspektywy Polski, gdzie taryfy są zatwierdzane przez Urząd Regulacji Energetyki w postępowaniu administracyjnym, bez analogicznego wymogu konsultowania projektowanych metodologii taryf. W kontekście rosnących potrzeb inwestycyjnych i zmieniającej się roli sieci warto także rozważyć, czy obecna metodologia taryfowa w Polsce jest odpowiednio dostosowana do celów, jakie stawia przed systemem transformacja energetyczna: zapewnienia odbiorcom energii elektrycznej jednocześnie przystępnej cenowo, niezawodnej i bezpiecznej. Wymaga to przejrzystych zasad dotyczących wysokości kosztu kapitału (WACC), wyceny wartości regulacyjnej aktywów (WRA) oraz uwzględniania nakładów inwestycyjnych w taryfach, tak aby skutecznie wspierać niezbędne inwestycje sieciowe, a jednocześnie ograniczać ryzyko nadmiernego wzrostu rachunków dla odbiorców.

Po czwarte, wprowadzenie **specjalnych rozwiązań taryfowych dla wybranych odbiorców**. Pozytywnie należy ocenić propozycję, aby wszelkie specjalne systemy taryfowe dla określonych kategorii odbiorców, w tym przemysłu energochłonnego i centrów danych, były zgodne z zasadą odzwierciedlania kosztów. Wymaga to jednak ostrożnego projektowania takich rozwiązań – tak, aby z jednej strony obniżały całkowity koszt energii, a z drugiej zachowywały właściwe sygnały cenowe. Potencjalnymi rozwiązaniami, które warto rozważyć również w Polsce, mogłyby być np. obniżenie stałych elementów rachunku przy zachowaniu kosztowej ceny energii albo zastosowanie taryf blokowych, w których określony poziom zużycia objęty jest niższą stawką, a kolejne jednostki są rozliczane po wyższej cenie. Komisja wskazuje jednocześnie, że przy projektowaniu takich taryf należy uwzględniać m.in. profil i czas zużycia energii oraz lokalizację odbiorcy, szczególnie gdy może on świadczyć usługi na rzecz systemu, np. poprzez zapewnianie elastyczności czy magazynowanie energii. Jak pokazuje analiza Instytutu Reform dotycząca opłaty mocowej, odpowiednio zaprojektowane sygnały taryfowe mogą zachęcać odbiorców przemysłowych do elastycznego kształtowania poboru i lepszego wykorzystywania nadwyżek energii z OZE¹⁸.

Schemat 3. Rozwiązania proponowane przez Komisję Europejską w zakresie zmniejszenia kosztów korzystania z energii elektrycznej

Bariera	Wysokie koszty korzystania z energii elektrycznej wynikające z rosnących opłat sieciowych , które ograniczają konkurencyjność elektryfikacji względem paliw kopalnych.
Proponowane rozwiązania	▪ Zmiana bodźców podatkowych – niższe opodatkowanie energii elektrycznej względem gazu. ▪ Wsparcie publiczne z wykorzystaniem przychodów z ETS2 – m.in. czasowe obniżenie VAT na energię elektryczną oraz finansowanie dodatkowych kosztów elektryfikacji i rozwoju sieci ze środków publicznych. ▪ Kształtowanie taryf sieciowych – większa przejrzystość metodologii i konsultacje publiczne. ▪ Specjalne rozwiązania taryfowe – np. taryfy blokowe lub zmiana stałych elementów rachunku.

¹⁸ Beyer, E. (2026), *Opłata mocowa wspierająca elastyczność. Proponowane kierunki reform*, Instytut Reform, Warszawa.

5. Podsumowanie: ocena unijnych propozycji z perspektywy Polski i kolejne kroki

Z perspektywy Polski **propozycje Komisji należy ocenić przede wszystkim jako uporządkowanie kierunku, w którym powinny rozwijać się krajowe ramy elektryfikacji. Wiele z proponowanych rozwiązań nie jest dla Polski nowością.** Niektóre już funkcjonują na naszym rynku, zaszyły także zmiany zasad przyłączania do sieci (np. nowelizacja Prawa energetycznego UC84), a część odbiorców energochłonnych korzysta z dedykowanych mechanizmów. Jednocześnie EAP i projekt Rozporządzenia w sprawie przyszłości rachunków za energię elektryczną trafnie wskazują obszary, które będą coraz ważniejsze dla powodzenia elektryfikacji: rosnące znaczenie opłat sieciowych, koszty początkowe inwestycji oraz potrzeba zwiększania elastyczności systemu. Pozytywnie należy też ocenić fakt, że propozycje dotyczące rachunków za energię przyjmują formę inicjatywy legislacyjnej, co daje szansę na przełożenie części tych kierunków na konkretne obowiązki państw członkowskich.

Dla Polski kluczowe będzie teraz przełożenie kierunków wyznaczonych przez Komisję na krajowe działania. Ich sprawne wdrożenie może przyczynić się do przyspieszenia elektryfikacji, obniżenia kosztów energii i utrzymania konkurencyjności polskiej gospodarki. Warto więc wykorzystać kolejne miesiące do uruchomienia procesów, które pozwolą Polsce przygotować się do nadchodzących zmian, a w niektórych przypadkach wyprzedzić europejski harmonogram.

Tabela 1. Krajowe działania w odpowiedzi na *Electrification Action Plan*

Obszar	Co warto zrobić w Polsce już w 2026 roku?	Podmiot odpowiedzialny za wprowadzenie
Cele i ramy elektryfikacji w Polsce	Przygotować polskie postulaty dotyczące wsparcia elektryfikacji i celów w tym zakresie w kontekście nadchodzących „ram prawnych dla energii odnawialnej po 2030 r.” oraz zmiany rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, tak aby odzwierciedlały polskie potrzeby i pozwalały wykorzystać potencjał elektryfikacji polskiej gospodarki.	Ministerstwo Energii, Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Ministerstwo Spraw Zagranicznych (Stale Przedstawicielstwo RP przy UE)
Przejrzystość i przygotowanie systemu opłat sieciowych	Przeanalizować, jak dostosować obecną strukturę opłat i metodologię kalkulacji taryf do rosnącej elektryfikacji i potrzeb inwestycyjnych sieci oraz zaproponować warianty fiskalnego wsparcia rozbudowy sieci (np. plan wydatkowania środków z ETS2), które pozwoliłyby ograniczyć presję na wzrost taryf, bez zniekształcania bodźców do rozwoju sieci i efektywnego korzystania z niej. Elektryfikacja powinna też być jednym z kluczowych elementów przygotowywanego Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego (PPKR).	Urząd Regulacji Energetyki

Obszar	Co warto zrobić w Polsce już w 2026 roku?	Podmiot odpowiedzialny za wprowadzenie w Polsce
Lepsze powiązanie opłat i obowiązków odbiorców z ich wpływem na system	Przeanalizować, czy obecne mechanizmy dotyczące poszczególnych grup odbiorców – w szczególności przemysłu energochłonnego – odpowiednio zachęcają do zachowań korzystnych dla systemu, np. ograniczania poboru w okresach szczytowych i zwiększania elastyczności.	Urząd Regulacji Energetyki, Ministerstwo Energii – proces wymaga współpracy międzyinstytucjonalnej
Krajowa mapa drogowa elektryfikacji	Rozpocząć przygotowywanie krajowej mapy drogowej elektryfikacji, która uporządkuje i skoordynuje działania przekrojowe i sektorowe. Mapa powinna również wskazywać potrzebne mechanizmy finansowania poszczególnych działań i być wypracowana we współpracy z sektorem energetycznym oraz sektorami odbiorczymi.	Ministerstwo Energii
Modele kontraktowania i finansowania energii elektrycznej	Rozpocząć tworzenie ram prawnych dla <i>Energy-as-a-Service</i> oraz modeli pokrewnych, a także przeanalizować możliwość tączenia PPA z mechanizmami CfD, tak aby zwiększyć atrakcyjność systemu wsparcia i przewidywalność przychodów z nowych inwestycji.	Ministerstwo Energii – proces wymaga przeprowadzenia szerokich konsultacji z branżą zarówno po stronie wytwórców, jak i odbiorców energii z OZE
Sygnaty lokalizacyjne	Rozwijać lokalne sygnaty dla inwestorów – wykorzystać istniejące dane o ograniczeniach sieciowych i dostępnych mocach do lepszego informowania o preferowanych lokalizacjach nowych źródeł i odbiorów. Przygotowanie do użycia narzędzia <i>GeoDep</i> .	Ministerstwo Energii we współpracy z OSD oraz administracją odpowiedzialną za dane przestrzenne
Rozwój branży cleantech	Przyjąć szerokie podejście do rozwoju branży <i>cleantech</i> , obejmujące nie tylko OZE i magazyny energii, ale także nowoczesne rozwiązania wspierające elastyczność systemu (np. <i>smart grid</i>). Polska powinna również zadbać o aktywne włączenie krajowych przedsiębiorstw i instytucji w unijne platformy i partnerstwa wokół elektryfikacji poszczególnych sektorów.	Ministerstwo Rozwoju i Technologii we współpracy z Ministerstwem Energii

Źródło: Opracowanie własne.

